

Audionomin nimikesuojaus - kuulonkuntoutuksen saatavuuden, potilas- ja kuntoutujaturvallisuuden sekä kustannustehokkuuden edellytys

Audionomiyhdistys audionomien eli audiologisen hoitotyön, teknisen audiologian ja kuulonkuntoutuksen erityisasiantuntijoiden edustajana haluaa, että kaiken ikäisten kuulonkuntoutus tulee Suomessa olla koulutetun ammattilaisen toteuttamaa, potilas- ja kuntoutujaturvallista sekä yhteiskunnallisesti yhdenvertaista ja kustannustehokasta eurooppalaisen, suomalaiseksi kansalliseksi standardiksi vahvistetun kuulonhuoltopalvelujen standardin (SFS-EN ISO 21388:2022) ohjaamaa.

Valtakunnallisella Audionomiyhdistyksellä on suuri huoli audionomin erityisasiantuntija-ammatin sääntelemättömyydestä. Tällä hetkellä audionomin nimikesuojaamattomuus ja koulutuksen sääntelemättömyys vaarantavat potilas- ja kuntoutujaturvallisuuden, mahdollistavat audionomina esiintymisen ilman asianmukaista koulutusta ja vaarantavat yhteiskunnallisesti tasa-arvoisen ja vaikuttavan kuulonkuntoutuksen kehittämisen. Erityistä osaamista vaativia audionomin asiantuntijatehtäviä voidaan nykyisessä tilanteessa teettää jopa ilman minkäänlaista audiologista tai audionomikoulutusta.

Kuulonkuntoutus on laissa määriteltyä lääkinnällistä kuntoutusta, joka tulee järjestää terveydenhuollon ammattilaisten toimesta hoitoon pääsyn aikarajojen määrittämässä aikataulussa. Kuulonkuntoutuksen tavoite on kuulovian aiheuttaman haitan ja kommunikaatiovaikeuksien pienentäminen, toimintakyvyn parantaminen ja potilaan yksilöllinen tukeminen kuulon ja puhekommunikaation ylläpitämisessä ja kehittämisessä hyödyntäen teknisiä kuulon apuvälineitä ja ohjauksen ja neuvonnan keinoja huomioiden myös potilaan lähipiiri. Kuulonkuntoutus perustuu laadukkaisiin ja luotettaviin tutkimustuloksiin. Audionomi on kuulon tutkimisen ja kuulonkuntoutuksen erityisasiantuntija, joka osallistuu kaikkien kuulonkuntoutuksen potilaiden elinikäiseen kuntoutusmatkaan kuntoutustarpeen määrittäjänä, apuvälineratkaisun suunnittelijana, apuvälineiden sovittajana, neuvojana, ohjaajana ja tukijana.

Potilas- ja kuntoutujaturvallisuuden toteutuminen ja turvaaminen kuulonkuntoutuksessa edellyttävät audionomin nimikesuojausta

Kouluttamattoman henkilön toiminta kuulonkuntoutuksessa voi johtaa virheellisiin diagnooseihin sekä väärin hoito- ja kuntoutuspäätöksiin sekä pahimmassa tapauksessa jopa pahentaa potilaan kuulovamman astetta. Potilaalla on oikeus ammattitaitoiseen ja turvalliseen hoitoon ja kuntoutukseen sekä oikeus tietää, että häntä hoitaa kuulonkuntoutuksen erityisasiantuntija, audionomi. Potilas- ja kuntoutujaturvallisuutta on oikea-aikainen kuulonkuntoutuksen aloitus ilman kuulemisen ja kommunikoinnin vaikeutta pahentavaa viivytystä.

Laadukas kuulonkuntoutus on kustannustehokasta ja vaikuttavaa kaikenikäisillä

Kuulonkuntoutuksen tarpeen oikea-aikainen toteaminen ja asiantuntevat kuntoutustoimet ovat kaikenikäisten kuntoutujien kohdalla kustannustehokasta ja oleellista terveyden edistämistä. Lasten kuulovaurioiden varhainen toteaminen ja hoitoon pääsy turvaavat lapsen aivojen ja kielen kehittymisen. Lapsella on tällöin lähes tasavertaiset mahdollisuudet kasvaa ja kehittyä ja osallistua itsenäisesti yhteiskunnan toimintoihin kuin normaalikuuloisella lapsella. Nuorten ja työikäisten kohdalla keskeistä on tukea elämässä, opiskelussa ja työssä pärjäämistä, jolloin integroituminen yhteiskuntaan on mahdollisimman hyvää. Ikäihmisillä kuulonkuntoutus ennalta ehkäisee toimintakyvyn ja omatoimisuuden heikkenemistä, jolloin yhteiskunnan tuen tarve kevenee. Kuulovaurioiden havaitsemista ja kuulonkuntoutukseen ohjautumista tulee vahvistaa. Audionomien osaamista tulee hyödyntää enemmän perusterveydenhuollossa, jolloin toimintojen päällekkäisyys vähenee ja erikoissairaanhoidon kuormitus kevenee, potilaan kuntoutuksen aloitukseen ei tule viivettä ja kuntoutujaa voidaan tukea lähipalveluna.

Kasvava kuulonkuntoutuksen ja audionomien tarve

Audionomien määrän riittämättömyys näkyy tällä hetkellä hoitoon pääsyn viiveinä ja hoitotakuun toteutumattomuutena sekä vaikeuksina toteuttaa kuulonkuntoutuksen ylläpitopalveluja tarpeen mukaisina useilla hyvinvointialueilla. Myös audionomiyrittäjillä on vaikeutta löytää työntekijöitä.

Väestön ikääntyessä kuulonkuntoutuksen tarve kasvaa. Tutkimus on tunnistanut muistisairauksien ja kuntouttamattoman kuulonaleneman yhteyden. Kuntouttamaton kuulonalenema myös altistaa syrjäytymiselle ja yksinäisyydelle. Oikea-aikaisella kuulonkuntoutuksella voidaan hidastaa muistisairauksien kehittymistä ja etenemistä sekä ennalta ehkäistä syrjäytymistä ja vähentää yksinäisyyttä.

Kerran aloitettu kuulonkuntoutus jatkuu koko elämän. Kuntoutuja tarvitsee kojeiden huolto- ja ylläpitopalveluja sekä kojeusintoja. Audionomeja tarvitaan turvaamaan kuntoutusmatkan sujuminen. Audionomeja tarvitaan määrittämään

kuntoutustarve, muutokset ja kojeuusintatarve, suunnittelemaan apuvälineratkaisut, sovittamaan apuvälineet, neuvomaan, ohjaamaan ja tukemaan kuulonkuntoutujaa ja hänen lähipiiriään kuulemisen ja kommunikoinnin haasteissa.

Kansainvälinen osaamisen vastaavuuden arviointi

Kansainvälisesti ammattikunnasta käytetään erilaisia nimikkeitä ja koulutus on eri tasoista vaihdellen yliopistotason tutkinnoista toisen tutkinnon päälle sovitettuun täydennyskoulutukseen. Suomalaisen audionomikoulutuksen vahvuus on laaja-alainen terveysalan osaamispohja. Osaamisen vastaavuuden kansainvälinen arviointi on mahdotonta.

Suuren kuulonkuntoutuksen tarpeen ja hoitoon pääsyn viiveiden, sekä suomalaisen audionomin ja ulkomailla koulutuksen hankkineen audionomin näkökulmista on ristiriitaista, että ei voida luotettavasti arvioida ulkomailla koulutuksen hankkineen soveltuvuutta audionomin työhön Suomessa. Ulkomailla hankittu tutkinto ei anna pätevyyttä toimia audionomina Suomessa. Kuitenkin samaan aikaan audionomina voi työskennellä ilman audionomikoulutusta ja nimikettä voi käyttää kuka tahansa.

Audionomin erityisasiantuntija-ammatti turvattava

Audionomi tekee itsenäistä vastaanottotyötä kuulonkuntoutuksessa. Audionomin tekemä työ on edellytys kuulon diagnostiikan ja kuulonkuntoutuksen moniammatillisen työryhmän työskentelylle ja toimimiselle.

Suomalainen kuulonkuntoutus ja audionomin erityisasiantuntija-ammatti ovat vaarassa audionomin ammatin ja koulutuksen sääntelemättömyyden vuoksi. Audionomin nimikesuojaamattomuus ja koulutuksen sääntelemättömyys lisäävät audionomipulaa ja audionomien runsasta kuormittuneisuutta työssä. Suomalainen kuulonkuntoutus tulee varmistaa ja audionomin ammatti tulee nimikesuojata ja audionomikoulutus on turvattava ammattikorkeakoulutasoisena valtakunnallisesti saavutettavana ja laadukkaana.

13.1.2025

Suomen Terveystenhoitajaliiton valtakunnallinen Audionomiyhdistys ry